

USNESENÍ

Krajský soud v Brně projednal ve veřejném zasedání konaném dne 5. března 2025 **odvolání obžalovaného jménem M.F., narozený XXXXX ve XXXXX**, podnikatel, trvale bytem XXXXX, a **odvolání poškozených** jménem: **1. D.M.**, narozená XXXXX, bytem XXXXX, **2. J.M.**, narozený XXXXX, bytem XXXXX, **3. J.H.**, narozená XXXXX, bytem XXXXX, Rakousko, všichni poškození zastoupeni zmocněncem JUDr. Radkem Coufalem, advokátem AK Coufal, Georges&partners s.r.o. se sídlem Lidická 693/5a, 602 00 Brno, proti rozsudku Okresního soudu Brno-venkov, č.j. 1 T 109/2024-391 ze dne 12. 11. 2024, a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. b), f), odst. 2 trestního řádu se z podnětu odvolání obžalovaného napadený rozsudek **zrušuje** ve výroku o náhradě nemajetkové újmy ve vztahu k poškozeným K.M., nar. XXXXX, K.V., nar. XXXXX, D.H., nar. XXXXX, a A.V., nar. XXXXX.

Podle § 256 trestního řádu se odvolání poškozených J.M., nar. XXXXX, D.M., nar. XXXXX a J.H., nar. XXXXX, **zamítají**.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný M.F. uznán vinným přečinem usmrcení z nedbalosti dle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku, kterého se dle skutkových zjištění soudu I. stupně dopustil tím, že

dne 9. 8. 2023 v 20:05 hod. řídil osobní motorové vozidlo tovární značky BMW 430i, registrační značky XXXXX, po pozemní komunikaci sil. III/15267, v km 5,95, v k. ú. Nebovidy u Brna, kdy se jedná o pravotočivou zatáčku ve směru jízdy Ořechov - Nebovidy u Brna, a to po předchozím požití alkoholického nápoje s hladinou alkoholu v krvi nejméně 0,89 g/kg, nejvíce 1,02 g/kg a nepřizpůsobil rychlost jízdy zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat a v důsledku toho přejel v pravotočivé zatáčce celou částí vozidla BMW do protisměrného jízdního pruhu, kde v tu dobu projížděl s jízdní soupravou složenou z nákladního motorového vozidla tovární značky Scania S450, registrační značky XXXXX a návěsu tovární značky Krone SZ, registrační značky XXXXX, mezinárodní poznávací značky NL, řidič D.D., nar. XXXXX, ve svém jízdní pruhu pro směr jízdy Nebovidy u Brna-Ořechov, při pravém kraji pozemní komunikace, následkem čehož došlo k čelnímu střetu přední části vozidla BMW a přední části vozidla Scania, čímž došlo k odhození

vozidla BMW zpět a směrem vlevo mimo pozemní komunikaci do klesajícího svahu, bráno ve směru jízdy Ořechov-Nebovidy u Brna, kde zůstalo vozidlo BMW stát. Při dopravní nehodě došlo ke zranění neslučitelného se životem osoby K.V., nar. XXXXX, který byl jako spolujedoucí na předním sedadle ve vozidle BMW, bezprostřední příčinou smrti byl hypovolemický šok (šok ze ztráty krve) při masivním zakrvácení do pohrudničních dutin po kompletní přetržení hrudní srdečnice. Dále došlo k poškození vozidla Scania, v majetku XXXXX, IČ: XXXXX, a k poškození vozidla BMW, v majetku XXXXX, IČO: XXXXX, svým jednáním tak porušil zejména § 4 písm. a), § 5 odst. 2 písm. b) a § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

2. Za tento přečin byl obžalovanému soudem I. stupně podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců a pro výkon tohoto trestu byl obžalovaný podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Dále byl obžalovanému podle § 73 odst. 1, 4 trestního zákoníku uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 7 roků. Dále bylo soudem I. stupně rozhodnuto podle § 228 odst. 1 trestního řádu tak, že obžalovanému byla stanovena povinnost zaplatit poškozeným K.K., K.V., D.H. a A.V. na náhradě nemajetkové újmy každému z poškozených částku ve výši 403 530 Kč. Dále soud I. stupně rozhodl tak, že podle § 229 odst. 1 trestního řádu se poškození J.M., D.M., J.H. s jejich nároky na náhradu škody, resp. náhradu nemajetkové újmy, odkazují na řízení ve věcech občanskoprávních.
3. Tento rozsudek napadli odvoláním jednak obžalovaný M.F. a dále poškození J.M., D.M. a J.H.. Obžalovaný podal odvolání do výroku o náhradě škody, resp. náhradě nemajetkové újmy, a to konkrétně do výroku, kterým byla poškozeným K.M., K.V., D.H. a A.V. přiznána na náhradě nemajetkové újmy částka ve výši 403 530 Kč každému z poškozených. Ve svém odvolání obžalovaný zastoupený obhájkyňou především namítá to, že soud I. stupně zcela opomenul narovnání mezi stranami uzavřené v Dohodě o narovnání ze dne 19. 8. 2024 a dále opomenul výši odškodnění, jež obžalovaný hradí poškozeným na základě této dohody o narovnání a pro něž již existuje exekuční titul v podobě notářského zápisu se svolením k přímé vykonatelnosti. V důsledku toho, že soud I. stupně se nezabýval uzavřenou dohodou o narovnání mezi obžalovaným a poškozenými a sám rozhodl dle § 228 odst. 1 trestního řádu o náhradě nemajetkové újmy, tak došlo ke vzniku duplicitního exekučního titulu, neboť obžalovaný je nyní nad rámec pojistného plnění povinen zaplatit poškozeným částku ve výši 1 500 000 Kč, k níž se zavázal v dohodě o narovnání a současně je povinen uhradit poškozeným na náhradě nemajetkové újmy každému částku ve výši 403 530 Kč na základě rozhodnutí soudu v trestním řízení. Obžalovaný dále v odvolání cituje dohodu o narovnání, hlavně tu část, kde je uvedeno, že poškození již nebudou nárokovat po obžalovaném jakákoliv plnění v důsledku dopravní nehody a úmrtí K.V., narozeného XXXXX.
4. Další námitkou obžalovaného v odvolání je ta skutečnost, že namítá, že podle § 43 odst. 3 trestního řádu nebylo uplatnění nároku poškozených na náhradu nemajetkové újmy učiněné zmocněncem poškozených v souladu se zákonem. Obžalovaný uvádí, že dokument, jenž zmocněnec soudu předložil, je nazván „F. vs. poškození“ a obsahuje dvě tabulky, které pouze shrnují, jaké výše dosahují původní nároky poškozených a v jaké výši tyto nároky dosud nebyly pojišťovnou uspokojeny. Obžalovaný dále uvádí, že z příslušného dokumentu není patrné, z jakých důvodů se nárok na náhradu nemajetkové újmy v dané výši uplatňuje, když nad to byli poškození již částečně odškodněni ze strany Generali České pojišťovny a.s. a částečně ze strany obžalovaného prostřednictvím uzavřené dohody o narovnání. Poškození tak nedoložili, z jakého důvodu po obžalovaném nárokují též částky, které jim pojišťovna nezaplatila, ačkoli se v dohodě o narovnání zavázali, že žádné další nároky z téhož právního titulu vůči obžalovanému vznášet nebudou. Obžalovaný uvádí, že soud I. stupně chybně rozhodl o povinnosti dle § 228 odst. 1 trestního řádu, tedy, že o tomto nároku poškozených nemělo být vůbec soudem I. stupně rozhodováno, protože poškození řádně nedoložili důvod nárokové nemajetkové újmy, a tedy požadované částky jim neměly být přiznány. Závěrem tedy obžalovaný navrhuje, aby Krajský soud v Brně zrušil rozsudek

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašílková

Okresního soudu Brno-venkov ze dne 12. 11. 2024, č.j. 1 T 109/2024-391, co do výroku o náhradě škody, resp. náhradě nemajetkové újmy, a sám rozhodl tak, že poškození se odkazují na řízení ve věcech občanskoprávních.

5. Pokud se týká odvolání poškozených D.M., J.M. a J.H. zastoupené zmocněncem poškozených advokátem JUDr. Radkem Coufalem, tak tito nesouhlasí s výrokem soudu I. stupně, jímž byli podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázáni se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Poškození spatřují nesoulad v samotném odůvodnění napadeného rozsudku, a to ve smyslu konfliktu odst. 18, 26 a 22 odůvodnění rozsudku. Soud konstatuje v odstavci 18 tvrzení, že se zmínění poškození připojili k trestnímu řízení v rámci § 43 odst. 3 trestního řádu řádně a včas, dále však v odstavci 26. odůvodnění rozsudku soud I. stupně tvrdí, že poškození své nároky nijak nedoložili, v řízení byli pasivní a soud tak neměl podklady pro rozhodnutí o jejich nárocích. Toto tvrzení soudu je však v přímém rozporu s tím, že zmocněnec poškozených u hlavního líčení dne 7. 11. 2024 předkládal krátkou cestou jím vypracovanou tabulku, kde byly shrnuty veškeré nároky poškozených včetně údajů, kolik bylo kterému poškozenému dosud vyplaceno z jeho nároku a z tohoto tedy je patrné, kolik těmto jednotlivým poškozeným ještě zbývá vyplatit. Zmocněnec poškozených pak dále pokládal za poškozené dotazy v rámci hlavního líčení a účastnil se tak proaktivně trestního řízení za všechny poškozené bez rozdílu. Poškození dále mají za to, že se řádně a včas v souladu s § 43 odst. 3 trestního řádu připojili s návrhem na uspokojení náhrady nemajetkové újmy ve smyslu duševních útrap. Ačkoliv byla soudem shledána řádnost a včasnost připojení poškozených do trestního řízení ve výše zmíněném bodu 18. napadeného rozsudku, soud jím v rámci trestního řízení nepřiznal ničeho a jejich nárok odkázal do civilního řízení, díky čemuž nemůžou prokázat titul před pojišťovnou obžalovaného, čímž byla porušena zásada rychlosti a hospodárnosti zakotvená v trestním řádu. Dále poškození v odvolání uvádí, že soud má podle § 228 odst. 1 trestního řádu povinnost rozhodnout o nárocích poškozených na náhradu nemajetkové újmy, pokud jsou odpovědnost obžalovaného a rozsah takovéto újmy **dostatečně prokázány**. V tomto případě byla odpovědnost obžalovaného jednoznačně prokázána, stejně jako rozsah nároků, což mimo jiné dokládá i skutečnost, že ostatním poškozeným byly jejich nároky přiznány. Rozhodnutím o nárocích pouze části poškozených navíc vznikl průlom právní jistoty, a tedy legitimního očekávání vycházejícího z čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a zároveň pak z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jelikož zbylí poškození, tedy odvolatelé, oprávněně očekávali, že budou jejich nároky plně uspokojeny. Tito poškození již byli traumatizováni trestnou činností obžalovaného a nyní by byli nuceni podstoupit další soudní řízení. Závěrem poškození prostřednictvím svého zmocněnce navrhuji, aby odvolací soud změnil napadené rozhodnutí v části výroku o poškozených J.M., D.M. a J.H. tak, že podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit poškozenému J.M. na náhradě nemajetkové újmy částku ve výši 604 894 Kč, D.M. taktéž 604 894 Kč a J.H. částku ve výši 807 060 Kč.
6. Odvolací soud konstatuje, že odvolání obžalovaného i odvolání poškozených prostřednictvím jejich zmocněnce bylo podáno včas oprávněnou osobou a obsahovalo veškeré náležitosti odvolání dle ustanovení § 249 odst. 1 trestního řádu. Odvolací soud neshledal důvody pro odmítnutí nebo zamítnutí odvolání ve smyslu § 253 odst. 1, 3 trestního řádu.
7. Krajský soud v Brně jako soud odvolací v souladu s ustanovením § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, by odvolací soud přihlédl, jen pokud by měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Odvolací soud dospěl přitom k závěru, že řízení před soudem I. stupně nevykazuje žádné podstatné vady, jak má na mysli ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu, když byla zachována veškerá ustanovení trestního řádu zabezpečující právo na obhajobu a řádné objasnění věci. Rovněž tak odvolací soud naznal, že postupem nalézacího soudu nedošlo k porušení práva na spravedlivý proces týkající se správného

zjištění skutkového stavu, právní kvalifikace a uloženého trestu obžalovanému. Pokud se týká adhezního řízení, o tom bude pojednáno níže.

8. Vzhledem k tomu, že obžalovaný před soudem I. stupně prohlásil vinu a soud tuto vinu podle § 206c odst. 4 trestního řádu přijal a dokazování tedy co do viny a právní kvalifikace nebylo soudem I. stupně prováděno, tak ani odvolací soud nepřezkoumával výrok o vině a trestu. Odvolací soud se tedy zaměřil především na výrok o náhradě nemajetkové újmy, tedy adhezní řízení, když obžalovaný i poškození si podali odvolání pouze do těchto výroků.
9. Pokud se týká výroku soudu I. stupně, kterým podle § 228 odst. 1 trestního řádu byl obžalovaný zavázán zaplatit poškozeným K.M., K.V., D.H. a A.V. na náhradě nemajetkové újmy každému z poškozených částku ve výši 403 530 Kč, pak tento výrok odvolací soud shledává za zcela vadný a nezákonný. Zde odvolací soud shledává výrazné pochybení soudu I. stupně. Soud I. stupně se nevypořádal se dvěma zásadními a zcela rozhodujícími skutečnostmi, a to s tím, jakým způsobem došlo k připojení poškozených s nárokem na náhradu nemajetkové újmy do trestního řízení a dále s tím, že obžalovaný uzavřel s některými poškozenými, a to K.V. ml., K.M., D.H. a A.V. dohodu o narovnání založenou ve spise na č.l. 302 – 304. Odvolací soud musí konstatovat, že se v podstatě zcela shoduje s odvoláním obžalovaného. U soudu I. stupně u hlavního líčení byla jako důkaz konstatována dohoda o narovnání, ve které je uvedeno v bodě 1.5., že uzavřením této dohody mezi sebou strany upravují veškerá práva a povinnosti týkající se výše uvedených sporných skutečností a dále zakládají nová práva a povinnosti dle čl. 4 této dohody. V čl. 4 této dohody se strany dohodly na narovnání v následujícím znění, tedy tak, že obviněný uhradí poškozeným nad rámec pojistného plnění vyplaceného příslušnou pojišťovnou odškodné ve výši 1,5 milionu Kč za újmu způsobenou poškozeným v důsledku dopravní nehody. Poškození zde v tomto čtvrtém odstavci dále konstatují, že po obviněném již nebudou nárokovat jakákoliv plnění v důsledku událostí dle čl. 1 této dohody. Dále v tomto článku je taktéž v bodě 4.2. uvedeno, že touto dohodou považují strany veškerá vzájemná práva a povinnosti vyplývající ze skutečností uvedených v čl. 1 této dohody za zcela vypořádané. V článku 4.3. podpisem dohody strany potvrzují, že ani v budoucnu vůči sobě nebudou vznášet žádné další nároky z titulu náhrady újmy nebo škody vzniklé v důsledku dopravní nehody. Nakonec v čl. 4.4. strany prohlašují, že jim nejsou známy žádné další sporné či nesporné nároky, práva ani povinnosti, které nejsou v této dohodě uvedeny a které by strany vůči sobě mohly v souvislosti se skutečnostmi uvedenými v čl. 1 této dohody uplatňovat. Pro případ, že by se takové nároky, práva nebo povinnosti objevily dodatečně, strany si sjednávají, že tyto jsou již zahrnuty do dohody a jako takové jsou touto dohodou mezi stranami zcela narovnány a vypořádány. Dále z této dohody je zřejmé, že byla všemi stranami podepsána dne 13. 8. 2024. Odvolací soud dále nad rámec dohody o narovnání konstatuje, že na č.l. 411 spisu je notářský zápis ze dne 19. 8. 2024 sepsaný notářem, kde bylo sepsáno uznání dluhu se svolením k vykonatelnosti podle § 71a odst. 2 notářského řádu, a to konkrétně týkající se právě oné uzavřené dohody o narovnání. Obžalovaný v tomto uznání dluhu svoluje k vykonatelnosti tohoto notářského zápisu podle § 274 písm. e) občanského soudního řádu a § 40 exekučního řádu, tzn., že může být nařízen a proveden výkon rozhodnutí, tedy vedena exekuce a aby byl tento notářský zápis exekučním titulem, pokud svou povinnost řádně a včas nesplní.
10. Soud I. stupně, přestože tuto dohodu o narovnání jako důkaz provedl a v odůvodnění rozsudku se pouze zmínil, že tato dohoda byla uzavřena, tak se z právního hlediska touto dohodou o narovnání vůbec nezabýval. Dohoda o narovnání je upravena v § 1903 občanského zákoníku. Z komentáře k tomuto ustanovení je zřejmé, že upravují-li si strany práva a povinnosti mezi nimi dosud sporné či pochybné, nevede to ke změně, nýbrž ke vzniku nového závazku, příp. i k zániku závazku dosavadního. Důsledkem uzavření dohody o narovnání je ta skutečnost, že dosavadní závazek zaniká. Zároveň to má za následek, že se strany narovnání nemohou původního závazku dovolávat. Na dohodu o narovnání je třeba pohlížet jako na smlouvu oboustranně zavazující, která předpokládá oboustranné ústupky. Podstatným znakem narovnání je okolnost, že v důsledku narovnání dochází ke vzniku nového závazku. Účel narovnání se podává již z jeho předpokladů,

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašlíková

narovnáním má být odstraněna spornost či pochybnost vzájemných práv a povinností. Strany tedy musí projevit vůli, že jimi narovnaný právní stav platí **namísto právního stavu dosavadního**. Dohodou o narovnání ve vztahu k adheznímu řízení a k ustanovení § 228 odst. 1 trestního řádu se zabýval i Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí 7 Tdo 75/2013, z něhož je možno vyjmout následující. V adhezním řízení se soud musí vždy zabývat otázkou, zda uložení povinnosti k náhradě škody nebo nemajetkové újmy ve smyslu § 228 odst. 1 trestního řádu nebrání zákonná překážka. Za takovou zákonnou překážku je možné považovat také dohodu o narovnání dle § 1903 občanského zákoníku uzavřenou mezi obviněným a poškozeným, pokud se týká závazku obviněného k náhradě škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem. Důsledkem uzavření takové dohody je zánik závazku k náhradě škody, takže **těchto nároků se poškozený nemůže domáhat v adhezním řízení**. V takovém případě totiž dohoda o narovnání představuje nový závazek, jehož právním důvodem vzniku není náhrada škody způsobená trestným činem (nemajetková újma), ale jedná se o smluvní závazek. Postup podle § 228 odst. 1 trestního řádu je proto vyloučen. Narovnáním se rozumí dohoda mezi stranami, kterou mezi sebou upravují vzájemná práva a povinnosti dosud sporná nebo pochybná tak, že je ruší a nahrazují je novými právy a povinnostmi. Podstatou narovnání je zrušení jednoho závazkového právního vztahu a jeho nahrazení druhým závazkovým právním vztahem. Při narovnání účastníci závazkového právního vztahu odstraňují spornost nebo pochybnost vzájemných práv a povinností tím, že je ruší a nahrazují je novými. Dosavadní závazek přitom zaniká a je nahrazen nově sjednaným závazkem, který je obsahem dohody o narovnání. Dohoda o narovnání pak je samostatným závazkovým důvodem a má povahu právního důvodu vzniku nového závazku. Logickým důsledkem dohody o narovnání je to, že věřitel se již nemůže domáhat plnění z původního závazku, nýbrž jen plnění z nového závazku vyplývajícího z dohody, která je právním důvodem jeho vzniku. Účelem narovnání není zjistit či konstatovat skutečný stav ohledně dosavadního závazku, ale odstranit nesrovnalosti, pochybnosti, nejasnosti a rozdílná stanoviska účastníků a předejít dalším sporům tím, že původní závazek, v němž se sporné právo vyskytlo, se ruší a nahradí novým závazkem. Důsledkem dohody o narovnání je především to, že **zanikl závazek obžalovaného k náhradě škody z protiprávního činu** v neuvedené a dosud, tj. v době uzavření dohody, v nezjištěné výši a že byl nahrazen smluvním závazkem v plnění peněžitého dluhu tak, jak je uvedeno v dohodě o narovnání. Za tohoto stavu se poškození nemohli domáhat náhrady škody, resp. nemajetkové újmy v adhezním řízení, protože závazek obžalovaného k náhradě škody, resp. nemajetkové újmy, způsobené trestným činem, zanikl. Splnění nově vzniklého závazku nelze uplatňovat v adhezním řízení postupem podle § 43 odst. 3 trestního řádu ani uložit výrokem soudu podle § 228 odst. 1 trestního řádu, a to právě proto, že jde o smluvní závazek z dohody o narovnání, a nikoliv o závazek z titulu náhrady škody způsobené trestným činem. Poškození ve stavu pochybností a nejistoty ohledně výše způsobené nemajetkové újmy přistoupili na uzavření dohody o narovnání, jímž tuto nejistotu nahradili jistotou reprezentovanou závazkem obžalovaného k zaplacení částky 1 500 000 Kč a tím se poškození sami zbavili možnosti uplatňovat v adhezním řízení nárok na náhradu škody podle § 43 odst. 3 trestního řádu a soud I. stupně poškozeným tento nárok neměl přiznat výrokem podle § 228 odst. 1 trestního řádu.

11. V trestním řízení nelze uplatňovat nárok, o němž již bylo rozhodnuto, třebaže toto rozhodnutí dosud není v právní moci. Pokud trestní soud zjistí, že již bylo o nároku poškozeného vydáno rozhodnutí v občanskoprávním nebo jiném příslušném řízení, soud vysloví usnesením, že tato osoba nemůže v trestním řízení příslušný nárok uplatňovat (§ 206 odst. 3, 4 trestního řádu). Konstantní judikatura jako takovou překážku vnímá i dohodu o narovnání (§ 1903 o.z.) uzavřenou mezi obviněným a poškozeným, pokud se týká závazku obviněného k náhradě škody. Důsledkem uzavření takové dohody je zánik závazku k náhradě škody nebo k vydání bezdůvodného obohacení, takže těchto nároků se poškozený nemůže domáhat v adhezním řízení. V takovém případě totiž dohoda o narovnání představuje nový závazek, jehož právním důvodem vzniku není náhrada škody nebo nemajetkové újmy způsobená trestným činem, ale jedná se o smluvní závazek. Vzhledem ke

shora uvedenému je pak zřejmé, že soud I. stupně měl správně rozhodnout podle § 206 odst. 3, 4 trestního řádu ve vazbě na § 44 odst. 3 trestního řádu, a to tak, že poškozené k hlavnímu líčení nepřipouští a o jejich vzneseném návrhu na náhradu nemajetkové újmy vůbec nemělo být rozhodnuto. Zároveň z uvedených důvodů, tedy to, že poškození, kteří uzavřeli dohodu o narovnání, neměli být soudem I. stupně k hlavnímu líčení jako poškození připuštěni, způsobuje to, že odvolací soud poté, co zrušil výrok o náhradě nemajetkové újmy dle § 228 odst. 1 trestního řádu nemohl poškozené ani odkázat dle § 229 odst. 1 trestního řádu na občanskoprávní řízení, neboť poškození neměli být k hlavnímu líčení vůbec připuštěni a o jejich vzneseném nároku nemělo být rozhodováno.

12. Pokud se týká námítky obžalovaného ve svém odvolání, že připojení poškozených s jejich nárokem na náhradu škody, resp. nemajetkové újmy k trestnímu řízení ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu nebylo řádné, k tomuto odvolací soud sděluje následující: Všichni poškození, ať už ti, o kterých soud I. stupně rozhodl výrokem dle § 228 odst. 1 trestního řádu, tak i ti, kteří byli se svým nárokem odkázáni dle § 229 odst. 1 trestního řádu, byli zastoupeni zmocněncem poškozených advokátem JUDr. Radkem Coufalem. Zmocněnec se za všechny poškozené poprvé připojoval s jejich nárokem na náhradu nemajetkové újmy až u hlavního líčení dne 7. 11. 2024, a to před zahájením dokazování. Podle § 43 odst. 3 trestního řádu poškozený je oprávněn navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování. Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy uplatňuje. Důvod a výši nemajetkové újmy je poškozený povinen doložit. O těchto právech a povinnostech musí být poškozený poučen. Nebyl-li by pro rozhodnutí o nároku poškozeného dostatečný podklad a nebránily tomu důležité důvody, soud poškozenému sdělí, jakým způsobem může podklady doplnit a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu, kterou mu zároveň určí. Zmocněnec poškozených předložil soudu I. stupně tabulku založenou na č.l. 374, když na této listině je uvedeno *F. vs. poškození*, dále výše uplatňovaných nároků vůči Generali Česká pojišťovna a.s., jakožto pojišťovně, která šetřila škodní událost. Dále jsou zde jména sedmi poškozených a u každého z nich je částka nazvaná jako původní nárok poškozených. Dále je zde uvedeno od každého ze sedmi poškozených, zda a kolik jim již pojišťovna na náhradu nemajetkové újmy uhradila. Tento dokument či listina vůbec není nazván jako připojení poškozených s jejich nárokem na náhradu nemajetkové újmy k trestnímu řízení. Z tohoto dokumentu či listiny není vůbec zřejmé, co tím poškození chtějí soudu sdělit a co požadují. Z protokolu o hlavním líčení ze stejného dne, tedy 7. 11. 2024, je zřejmé, že zmocněnec poškozených na dotaz předsedkyně senátu po poučení dle § 43, 44, 45a, 51a trestního řádu uvedl, že poškození, které v tomto řízení zastupuje, se připojují s náhradou škody podle původních nároků poškozených dle oceňovacích tabulek uplatňovaných vůči Generali Česká pojišťovna, a to ve výši, která jim touto pojišťovnou nebyla přiznána. Dále u každého ze sedmi poškozených uvádí peněžitou částkou. K tomuto připojení poškozených k trestnímu řízení odvolací soud konstatuje, že skutečně bylo provedeno včas, tedy před začátkem dokazování ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu. Nicméně odvolací soud se shoduje s názorem obžalovaného v jeho odvolání, tedy, že důvod nemajetkové újmy nebyl poškozenými dostatečně doložen. Z návrhu totiž není vůbec zřejmé, z jakých konkrétních důvodů se poškození domáhají náhrady nemajetkové újmy. Ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu důvod a výši nemajetkové újmy je poškozený povinen doložit. Odvolací soud tedy konstatuje, že připojení poškozených s jejich nárokem na náhradu nemajetkové újmy před soudem I. stupně nebylo zcela dostatečné ve smyslu požadavku zákona.
13. Odvolání poškozených D.M., J.M. a J.H. podané prostřednictvím zmocněnce poškozených advokátem JUDr. Radkem Coufalem, jak už bylo řečeno shora, brojí proti tomu, že o jejich nároku na náhradu nemajetkové újmy soud nerozhodl dle § 228 odst. 1 trestního řádu v souladu s již zmiňovanou předloženou tabulkou nazvanou *F. vs. poškození*, kterážto tabulka byla určena vůči Generali Česká pojišťovna a.s., jakožto pojišťovně, která šetřila škodní událost. Soud I. stupně však

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašlíková

tyto poškozené odkázal na řízení občanskoprávní dle § 229 odst. 1 trestního řádu, s čímž tito poškození zásadně nesouhlasí. Odvolací soud se snažil toto nedostatečné připojení s nárokem na náhradu nemajetkové újmy a nečinnost zmocněnce poškozených u hlavního líčení u soudu I. stupně napravit tím, že zmocněnci byl odvolacím soudem zaslán přípis s podrobným poučením. Zmocněnec byl poučen o tom, že z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatňuje, když důvod a výši nemajetkové újmy je poškozený povinen doložit. Dále byl odvolacím soudem vyzván, aby předložil soudu důkaz o tom, že vztah poškozených a zemřelého byl natolik blízký a kvalitní, že úmrtím zemřelého poškozeným vznikla nemajetková újma a v jaké výši. Toto je potřeba doložit u každého poškozeného samostatně. Na toto poučení reagoval zmocněnec poškozených tím, že u veřejného zasedání o odvolání předložil odvolacímu soudu čestné prohlášení poškozených D.M., J.M. a J.H., že se zemřelým K.V. udržovali korektní vztahy a že jejich rodinný vztah byl na dobré úrovni. Odvolací soud musí konstatovat, že toto čestné prohlášení je pouze tvrzením poškozených, ale nikoliv důkazem o jejich vzájemných vztazích a o tom, nakolik blízký a kvalitní vztah měli, aby soud mohl posoudit, zda poškozeným vznikla nějaká nemajetková újma a případně v jaké výši. Pokud tedy tito poškození vytykají soudu I. stupně, že tento o jejich nároku na náhradu nemajetkové újmy nerozhodl podle § 228 odst. 1 trestního řádu, pak odvolací soud k tomuto může sdělit následující.

14. Podle § 228 odst. 1 věta za středníkem trestního řádu má soud zákonnou povinnost přiznat poškozenému řádně uplatněný nárok, jsou-li splněny shora zmíněné podmínky a současně ve skutkové větě rozsudku je uvedena výše škody, leda by takovému rozhodnutí bránila zákonná překážka nebo byl nárok obžalovaným již v této výši uspokojen. Zatímco u povinnosti k náhradě škody a k vydání bezdůvodného obohacení zákon stanoví restriktivní podmínky pro odkázání poškozeného s jejím uplatněným nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních, u povinnosti k náhradě nemajetkové újmy se srovnatelné normativní řešení neuplatní. Toto rozlišení není nahodilé ani bezúčelné. Důvod pro něj spočívá v okolnosti, že účelem adhezního řízení je zrychlení a zjednodušení rozhodování o nárocích poškozených tak, že se rozhodování o nich uskuteční v trestním řízení, pročez poškozený není nucen následně vést občanskoprávní řízení. Hlavním úkolem trestního soudu je rozhodnout o vině a trestu, přičemž zákonná úprava nepředpokládá, že tento soud bude věnovat posouzení nároku poškozeného, shodnou míru pozornosti jako odůvodnění výroku o vině a trestu. Je-li ve skutkové větě rozsudku uvedena výše škody nebo rozsah bezdůvodného obohacení (opírající se o písemné doklady, odborné vyjádření, znalecký posudek apod.), zpravidla nebude vyčíslení předmětného nároku poškozeného právně ani skutkově komplikované, avšak stanovení výše nemajetkové újmy (zejména duševní útrapy při usmrcení), se v podstatné míře odvíjí od subjektivního vnímání poškozeného. Není-li jeho vlastní vyjádření vzhledem k jeho osobním specifikům v trestním řízení postačující, nýbrž vyžaduje-li doplnění např. znaleckým posudkem nebo výsledkem svědků, nelze soudu, a tudíž ani soudu I. stupně vytykat, že nepřistoupil k dokazování o náhradě nemajetkové újmy v penězích a její výši a postupoval podle § 229 odst. 1 trestního řádu a poškozeného odkázal s jeho nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních (viz nálezy Ústavního soudu ČR IV. ÚS 2610/2021 ze dne 7. 3. 2022). Z dalšího nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3456/15 vyplývá, že jediné až pečlivé uvážení všech kritérií pro určení výše náhrady nemajetkové újmy umožní stanovit její adekvátní kompenzaci. Nárok na náhradu nemajetkové újmy poškozených však nebyl v posuzovaném případě podložen takovými zjištěními soudu, která by umožnila její dostatečně přesnou kvantifikaci na základě shora uvedených kritérií. Ústavní soud v této souvislosti dodává, že tvrzení a prokázání požadovaných skutečností přitom náleží poškozeným či jejich zmocněnci a soudy nemají povinnost prokazovat je nad rámec, který by byl v rozporu s požadavkem na rychlost a hospodárnost trestního řízení. V takovém případě by bylo na místě poškozené s jejich nárokem odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních (viz též rozsudek NS ČR ze dne 12. 4. 2016 sp. zn. 4 Tdo 1402/2015).
15. Odvolací soud tedy musí konstatovat, že poškození D.M., J.M. a J.H. nepředložili jak soudu I. stupně, tak odvolacímu soudu dostatečné důkazy o tom, z jakých důvodů se nárok na náhradu

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašlíková

nemajetkové újmy uplatňuje a tento důvod nebyl poškozenými doložen a nebyl taktéž doložen žádný důkaz o tom, že vztah shora uvedených poškozených a zemřelého byl natolik blízký a kvalitní, že úmrtím zemřelého poškozeným vznikla nemajetková újma a v jaké výši. Odvolací soud tedy dospěl k závěru, že k tomu, aby mohlo být rozhodnuto dle § 228 odst. 1 trestního řádu o náhradě nemajetkové újmy shora uvedeným poškozeným, nebylo provedeno dostatečné množství důkazů (resp. nebyl proveden důkaz žádný), a proto se odvolací soud ztotožnil s názorem soudu I. stupně, který poškozené J.M., D.M. a J.H. podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázal s jejich nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních, kde můžou tito poškození své nároky prokazovat.

16. Vzhledem ke všemu shora uvedenému tedy odvolací soud musel podle § 258 odst. 1 písm. b), f), odst. 2 trestního řádu z podnětu odvolání obžalovaného napadený rozsudek zrušit ve výroku o náhradě nemajetkové újmy ve vztahu k poškozeným K.M., K.V. ml., D.H. a A.V.. Pokud se týče odvolání poškozených J.M., D.M., J.H., zde musel odvolací soud podle § 256 trestního řádu odvolání těchto poškozených zamítnout.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Brno, dne 5. 3. 2025

JUDr. Hana Kleinová v.r.
předsedkyně senátu

Vypracoval:
JUDr. Aleš Dufek v.r.